מהדורה למורה – שיטת הבלש · השיעור

- מטרה: לתרגל את עיקרי השיעור: מושגים, שיטת הבלש וזיהוי הגזרה.
- זמן מומלץ: 25 דקות
- מסלול: רגיל · חט״ב–תיכון

הנחיות להפעלה

- המוסכמה בערכה: אות נחה או חסרה נרשמת כ־ו/י (פ״י/ו, ע״ו/י) או י/ה (ל״ה/י); בתשובות התלמידים יש לקבל גם ו׳ או י׳ לבד (למשל ק־ו־ם, ש־י־ר, ב־נ־ה), וגם נ־ג־ש / נ־פ־ל בפ״נ.
- רצוי להפעיל את הדף אחרי הפעילות המקבילה באתר: 📖 השיעור (שיטת הבלש).

מפתח תשובות

חלק	#	תשובה
חלק א׳	1	נכון
	2	לא נכון – אות נחה נכתבת ולא נשמעת, או נעלמת
	3	נכון
	4	לא נכון – רומז שחסרה נ׳ בהתחלה (פ״נ)
	5	נכון
	6	לא נכון – האות האחרונה
	7	נכון
חלק ב׳	1	בָּנָה · קל · נשארו: ב־נ־ה · שורש: ב־נ־י/ה
	2	נָפַל · קל · נשארו: נ־פ־ל · שורש: נ־פ־ל
	3	שָׁתָה · קל · נשארו: ש־ת־ה · שורש: ש־ת־י/ה
	4	קָם · קל · נשארו: ק־ם · שורש: ק־י/ו־ם
חלק ג׳	1	א – מעבירים ל„הוא אתמול״
	2	א – נ׳ בהתחלה
	3	ד – י/ו־ר־ד
	4	א – פ־נ־י/ה

חלק	#	תשובה
	5	ג – י/ו־ע־ץ
חלק ד׳	—	צעדים בסדר נכון, שורש נכון, נימוק לפי סימן (דגש / אות נחה / „הוא אתמול״).

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

📖 שיטת הבלש · השיעור – דף תרגול

בדף זה תתרגלו השיעור – שיטת הבלש: איך מוצאים שורש חסר. עבדו לפי חמשת צעדי הבלש: „הוא אתמול", בניין, השמטת מוספיות, ספירה, החלטה.

חלק א׳ – נכון או לא נכון?

סמנו נכון / לא נכון. אם לא נכון – תקנו בעל פה או בשוליים.

#	משפט	נכון	לא נכון
1	הצעד הראשון בשיטת הבלש הוא להעביר את הפועל ל„הוא אתמול".	○	○
2	אות נחה היא אות שנכתבת ותמיד נשמעת.	○	○
3	אם אחרי השמטת המוספיות נשארו 2 אותיות בלי דגש – חסרה י/ו באמצע.	○	○
4	דגש באות הראשונה שנשארה רומז שחסרה ה׳ בסוף.	○	○
5	בפועל הִפִּיל השורש הוא נ־פ־ל.	○	○
6	„ל״ה" פירושו שהאות האמצעית בשורש היא ה׳.	○	○
7	בהפעיל מורידים את ה׳ שבהתחלה ואת הי׳ שלפני האות האחרונה.	○	○

חלק ב׳ – טבלת הבלש

מלאו את הטבלה לפי חמשת הצעדים. בעמודה „נשארו" כתבו את האותיות שנשארו אחרי השמטת המוספיות.

#	הפועל	הוא אתמול	בניין	נשארו	שורש
1	בָּנוּ				
2	יִפֹּל				
3	שָׁתָה	שָׁתָה			
4	קָם	קָם			

חלק ג׳ – שאלות הבנה

1. מה עושים בצעד הראשון?

(א) מעבירים ל„הוא אתמול״ (ב) סופרים אותיות (ג) מוסיפים י/ו

2. נשארו 2 אותיות ויש דגש בראשונה. מה חסר?

(א) נ׳ בהתחלה (ב) י/ו באמצע (ג) ה׳ בסוף

3. מה השורש של „לְהוֹרִיד״?

(א) נ־ר־ד (ב) ר־י/ו־ד (ג) ר־ד־י/ה (ד) י/ו־ר־ד

4. מה השורש של „הִפְנָה״?

(א) פ־נ־י/ה (ב) י/ו־פ־נ (ג) נ־פ־נ (ד) פ־י/ו־נ

5. מה השורש של „נוֹעָץ״?

(א) ע־י/ו־ץ (ב) ע־ץ־י/ה (ג) י/ו־ע־ץ (ד) נ־ע־ץ

חלק ד׳ – סיכום במילים שלי

הסבירו במילים שלכם: איך מוצאים את השורש של פועל מהגזרה שלמדנו? תנו דוגמה אחת משלכם.

- כתבו את הצעדים לפי הסדר
- הוסיפו דוגמה
- ציינו את הסימן המיוחד של הגזרה

כרטיס יציאה

השורש של „אִישַׁן" הוא: ____

הסימן שהכי עוזר לי לזהות את הגזרה:

דבר אחד שעדיין מבלבל אותי: